

Regeringens proposition

1984/85: 43

om höjning av skatterna på alkoholdrycker och tobak;

beslutad den 18 oktober 1984.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga det förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

OLOF PALME

KJELL-OLOF FELDT

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att skatterna på alkoholdrycker och tobaksvaror höjs den 3 december 1984.

1 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1977: 306) om dryckesskatt

Härigenom föreskrivs att 10 och 11 §§ lagen (1977:306) om dryckesskatt¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §

Skatten på spritdrycker och vin utgår med en grundavgift och en procentavgift.

Grundavgiften utgör per liter i fråga om

1. spritdrycker 1 krona 10 öre för varje hel volymprocent alkohol,
2. starkvin 15 kronor 70 öre,
3. lättvin 5 kronor 50 öre.

Procentavgiften utgör för spritdrycker 54 procent och för vin 36 procent av detaljhandelspriset.

Grundavgiften utgör per liter i fråga om

1. spritdrycker 1 krona 10 öre för varje hel volymprocent alkohol,
2. starkvin 17 kronor 50 öre,
3. lättvin 7 kronor.

Procentavgiften utgör för spritdrycker 56 procent och för vin 36 procent av detaljhandelspriset.

Med detaljhandelspriset förstås det pris som detaljhandelsbolaget tillämpar vid försäljning över disk, exklusive beloppet av pant och skatt enligt lagen (1968:430) om mervärdesskatt.

11 §

Skatten på malt- och läskedrycker utgår per liter med

40 öre för lagrat lättöl,
2 kronor 20 öre för öl,
6 kronor 50 öre för starköl,
40 öre för kolsyrad läskedryck,
20 öre för annan läskedryck.

Skatten på malt- och läskedrycker utgår per liter med

40 öre för lagrat lättöl,
2 kronor 20 öre för öl,
7 kronor 20 öre för starköl,
40 öre för kolsyrad läskedryck,
20 öre för annan läskedryck.

Denna lag träder i kraft den 3 december 1984.

¹ Lagen omtryckt 1984:158.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1961:394) om tobaksskatt

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1961:394) om tobaksskatt¹ skall ha nedan angivna lydelse.

2 §

Nuvarande lydelse

För tobaksvara utgår skatten med nedan angivna, i förhållande till varans myckenhet bestämda belopp, nämligen:

Varuslag	Vikt för 1 st. gram	Belopp för	
		1 st. öre	1 kg kr.
Cigarrer och cigariller			
grupp I	t. o. m. 1,7	13,5	
" II	över 1,7 t. o. m. 3,0	18,0	
" III	" 3,0 "	21,5	
" IV	" 5,0	30,0	
Cigarretter			
grupp I	t. o. m. 0,85	28	
" II	över 0,85 t. o. m. 1,20	35	
" III	" 1,20 "	40	
" IV	" 1,55 "	45	
" V	" 1,90 "	49	
Röktobak		—	100:—
Tuggtobak		—	32:—
Snus		—	16:—

Föreslagen lydelse

För tobaksvara utgår skatten med nedan angivna, i förhållande till varans myckenhet bestämda belopp, nämligen:

Varuslag	Vikt för 1 st. gram	Belopp för	
		1 st. öre	1 kg kr.
Cigarrer och cigariller			
grupp I	t. o. m. 1,7	13,5	
" II	över 1,7 t. o. m. 3,0	18,0	
" III	" 3,0 "	21,5	
" IV	" 5,0	30,0	
Cigarretter			
grupp I	t. o. m. 0,85	30	
" II	över 0,85 t. o. m. 1,20	37	
" III	" 1,20 "	42	
" IV	" 1,55 "	47	
" V	" 1,90 "	51	
Röktobak		—	110:—
Tuggtobak		—	35:—
Snus		—	18:—

Denna lag träder i kraft den 3 december 1984.

¹ Lagen omtryckt 1984: 155.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1975: 141.

†1 Riksdagen 1984/85, 1 saml. Nr 43

3 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1977:975) med tulltaxa

Härigenom föreskrivs att 22 och 24 kap. lagen (1977:975) med tulltaxa skall ha nedan angivna lydelse.

22 kap. Drycker, sprit och ättika¹

Nuvarande lydelse

Anm. För spritdrycker eller viner, vilka införes i den ordning som anges i 18 § 3. lagen (1977:293) om handel med drycker, utgår, om tullfrihet ej åtnjutes, tull med följande belopp, räknat för helbutelj om 75 centiliter:

Spritdrycker, hänförliga till tulltaxenr 22.09 115:–

Vin:

musserande:

champagne 38:–

annat 27:–

andra slag med en alkoholhalt:

överstigande 15 volymprocent 34:–

ej överstigande 15 volymprocent 16:–

För spritdrycker eller viner, vilka införes i den ordning som anges i 18 § 4. lagen (1977:293) om handel med drycker, utgår tull med av partihandelsbolaget för alkoholdrycker fastställt belopp, motsvarande:

1. tull enligt vad i 22 kap. sägs;

2. skatt enligt 10 § lagen (1977:306) om dryckesskatt; samt

3. mervärdeskatt enligt lagen (1968:430) om sådan skatt.

För starköl som införes enligt första och andra styckena utgår tull med 9 kronor per liter.

Föreslagen lydelse

Anm. För spritdrycker eller viner, vilka införes i den ordning som anges i 18 § 3. lagen (1977:293) om handel med drycker, utgår, om tullfrihet ej åtnjutes, tull med följande belopp, räknat för helbutelj om 75 centiliter:

Spritdrycker, hänförliga till tulltaxenr 22.09 121:–

Vin:

musserande:

champagne 41:–

annat 30:–

andra slag med en alkoholhalt:

överstigande 15 volymprocent 37:–

ej överstigande 15 volymprocent 19:–

För spritdrycker eller viner, vilka införes i den ordning som anges i 18 § 4. lagen (1977:293) om handel med drycker, utgår tull med av partihandelsbolaget för alkoholdrycker fastställt belopp, motsvarande:

1. tull enligt vad i 22 kap. sägs;

2. skatt enligt 10 § lagen (1977:306) om dryckesskatt; samt

3. mervärdeskatt enligt lagen (1968:430) om sådan skatt.

För starköl som införes enligt första och andra styckena utgår tull med 10 kronor per liter.

¹ Senaste lydelse 1983:951.

24 kap. Tobak²*Nuvarande lydelse*

Anm. För tobaksvaror, vilka införes i den ordning som avses i 1 § andra stycket lagen (1961:394) om tobaksskatt eller i förordningen (1966:394) om rätt för resande m.fl. att införa varor tull- och skattefritt, utgår, om tullfrihet ej åtnjutes, tull med följande belopp:

Varuslag	Vikt för 1 st. gram	Belopp för	
		1 st. öre	1 kg kr.
Cigarrer och cigariller	högst 3	22	
	mer än 3	42	
Cigaretter	högst 0,85	35	
	över 0,85 t.o.m. 1,20	44	
	över 1,20	51	
Andra slag av färdiga tobaksvaror			125:—

Föreslagen lydelse

Anm. För tobaksvaror, vilka införes i den ordning som avses i 1 § andra stycket lagen (1961: 394) om tobaksskatt eller i förordningen (1966: 394) om rätt för resande m.fl. att införa varor tull- och skattefritt, utgår, om tullfrihet ej åtnjutes, tull med följande belopp:

Varuslag	Vikt för 1 st. gram	Belopp för	
		1 st. öre	1 kg kr.
Cigarrer och cigariller	högst 3	22	
	mer än 3	42	
Cigaretter	högst 0,85	37	
	över 0,85 t.o.m. 1,20	46	
	över 1,20	53	
Andra slag av färdiga tobaksvaror			135:—

Denna lag träder i kraft den 3 december 1984.

² Senaste lydelse 1983:951.

FINANSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1984-10-18

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden I. Carlsson, Feldt, Sigurdsen, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Peterson, Andersson, Boström, Bodström, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Wickbom

Föredragande: statsrådet Feldt

Proposition om höjning av skatterna på alkoholdrycker och tobak

Dryckesskatt

Genom 1977 års alkoholpolitiska beslut fastslogs att skatteinstrumentet skall användas som ett aktivt alkoholpolitiskt instrument. Priserna skall enligt detta beslut vara höga och följa den allmänna prisutvecklingen. För att motverka hamstring och undvika andra alkoholpolitiska olägenheter är det vidare önskvärt att prisändringarna görs relativt ofta. Skatten på alkoholdrycker höjdes senast den 21 november 1983. Höjningen innebar dels att priserna anpassades till konsumentprisutvecklingen för varor och tjänster i allmänhet fram till september 1983, dels en ytterligare prisökning med ca 6 %.

Konsumentprisindex under perioden maj 1977 – september 1984 har stigit med drygt 97 %. Priset på Absolut rent brännvin har under motsvarande tid stigit med drygt 95 %, lättvin med 100 %, starkvin med knappt 97 % och starköl med 105 %. Prisutvecklingen för viner och starköl har således följt prisutvecklingen för varor och tjänster i allmänhet.

Statistiken över alkoholförsäljningen för första halvåret 1984 uppvisar en viss ökning jämfört med första halvåret 1983. Ökningen beror på en ökad försäljning av lättvin och starköl. Försäljningen av spritdrycker och starkvin har dock fortsatt att minska. För lättvinet har försäljningsvolymen ökat med drygt 11 %.

För att inte alkoholpriserna inom kort skall släpa efter konsumentprisutvecklingen bör en skattehöjning genomföras nu. Skatten på samtliga alkoholdrycker bör höjas så att priserna stiger med ca 5 %. För att motverka den kraftiga volymökningen för lättvinet är det rimligt att skatten höjs något mer för denna dryck. Skattehöjningen på lättvin bör därför bestämmas så att en total prishöjning på ca 10 % uppnås.

Skatten på drycker utgår enligt lagen (1977: 306) om dryckesskatt (omtryckt 1984: 158). Skatten på spritdrycker och vin utgår med en grundavgift och en procentavgift, som beräknas på detaljhandelspriset, exkl. mervärdesskatt. För starköl utgår skatten med 6 kr. 50 öre/liter. Procentavgiften för spritdrycker är 54 % och för viner 36 %. Grundavgiften är för spritdrycker 1 kr. 10 öre för varje volymprocent alkohol och liter, för starkvin 15 kr. 70 öre per liter och för lättvin 5 kr. 50 öre per liter.

Den nu avsedda prishöjningen med 5 % på spritdrycker och starkvin samt med 10 % på lättvin bör som vid föregående skatteändring åstadkommas genom att procentavgiften på spritdrycker och grundavgiften på vinerna höjs.

Procentavgiften får höjas till 56 procent för spritdrycker och grundavgiften till 17 kr. 50 öre för starkvin och till 7 kr. per liter för lättvin. Skatten på starköl får höjas till 7 kr. 20 öre per liter för att prishöjningen skall bli ca 5 %. Med hänsyn till marginaländringar och andra prisjusteringar blir total-effekten att priset på de billigaste spritdryckerna stiger med ca 6 kr. och något mer på dyrare, starkvin med ca 3 kr. och lättvin med 2 kr. 50 öre, allt räknat per helbutelj. I likhet med tidigare ändringar av skatten på drycker bör de alkoholfria dryckerna liksom det vanliga ölet inte omfattas av skatteändringarna.

Tobaksskatt

Enligt lagen (1961: 394) om tobaksskatt (omtryckt 1984: 155) utgår skatt på cigarrer, cigariller, cigarretter, rök- och tuggtobak samt snus. Skatten utgår som en viktskatt i fråga om tobak och snus och som en styckeskatt i fråga om cigarrer, cigariller och cigarretter. Skattesatserna höjdes senast den 5 december 1983. I likhet med vad som gäller för alkoholdrycker bör priset på tobaksvaror i stort sett följa konsumentprisutvecklingen på varor och tjänster i allmänhet. Jag anser det lämpligt att även skatten på tobaksvaror höjs nu.

Cigarrer och cigariller har under en lång följd av år varit utsatta för kraftiga prishöjningar och en alltmer minskad efterfrågan. Försäljningen har under en 10-årsperiod i stort sett halverats. Skatten på dessa varor bör därför inte höjas.

Skatten på cigarretter bör höjas med 2 öre per styck, vilket innebär att priset stiger med 4-5 %. Skatten för de minsta cigarretterna skulle då öka från 28 till 30 öre per styck. Konsumentpriset för ett paket cigarretter kommer till följd av skattehöjningen att stiga med ca 60 öre.

En motsvarande höjning av skatten på övriga tobaksvaror utom cigarrer och cigariller bör också göras. Skatten på röktobak bör höjas från 100 kr. till 110 kr., skatten på tuggtobak från 32 till 35 kr. och skatten på snus från 16 till 18 kr., allt räknat per kg.

Schablontullen

Efter samråd med statsrådet Hellström förordar jag att också den s. k. schablontullen på alkoholdrycker och tobaksvaror höjs i huvudsaklig överensstämmelse med de nu förordade skattehöjningarna.

Intäkter

De nu förordade skattehöjningarna skulle vid oförändrad konsumtionsvolym, öka statsverkets intäkter av dryckesskatten med ca 600 milj. kr. för helt år räknat. Det är dock orealistiskt att räkna med oförändrad konsumtionsvolym, när det gäller alkoholdrycker. Erfarenheterna visar att konsumtionen minskar efter en skattehöjning och den minskningen har under senare tid blivit bestående. Jag anser det därför befogat att räkna med att höjningen av skatten på alkoholdrycker ger en ökning av skatteintäkterna med endast ca 200 milj. kr. för helt år räknat, i allt väsentligt från andra alkoholdrycker än sprit.

Höjningen av tobaksskatten, som vid en oförändrad konsumtionsvolym skulle ge statsverket merintäkter om ca 250 milj.kr. för helt år räknat, blir sannolikt lägre genom en förändrad försäljning. Jag beräknar helårseffekten till ca 200 milj. kr och effekten på budgetåret 1984/85 till ca 90 milj. kr.

Ikraftträdande

För att undvika störningar i distributionen och försäljningen bör de nya skattesatserna för drycker och tobak träda i kraft så snart som möjligt. Detta bör ske den 3 december 1984.

Lagrådets hörande

Med hänsyn till lagstiftningsfrågornas enkla beskaffenhet anser jag att en lagrådsgranskning bör kunna underlåtas.

Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att antaga inom finansdepartementet upprättade förslag till

1. lag om ändring i lagen (1977: 306) om dryckesskatt,
2. lag om ändring i lagen (1961: 394) om tobaksskatt,
3. lag om ändring i lagen (1977: 975) om tulltaxa.

Det under 3 angivna förslaget har upprättats i samråd med statsrådet Hellström.

Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga det förslag som föredraganden har lagt fram.

